

**Zhodnocení plnění Akčního plánu České republiky
„Partnerství pro otevřené vládnutí“ v roce 2012
a jeho aktualizace**

Obsah

I. Úvod	2
II. Zhodnocení plnění Akčního plánu České republiky v roce 2012	3
<i>II./1.1. Závazek - Přijetí zákona o úřednících veřejné správy zajišťující odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci veřejné správy.....</i>	<i>3</i>
<i>II./1.2. Zhodnocení plnění závazku</i>	<i>4</i>
<i>II./2.1. Závazek - Zefektivnění systému svobodného přístupu k informacím</i>	<i>6</i>
<i>II./2.2. Zhodnocení plnění závazku</i>	<i>7</i>
<i>II./3.1. Zpřístupnění dat a informací</i>	<i>10</i>
<i>II./3.2. Zhodnocení plnění závazku</i>	<i>13</i>
III. Aktualizace Akčního plánu České republiky „Partnerství pro otevřené vládnutí“..	18
<i>III./1. Přijetí zákona o úřednících veřejné správy zajišťující odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci veřejné správy</i>	<i>18</i>
<i>III./2. Zefektivnění systému svobodného přístupu k informacím</i>	<i>19</i>
<i>III./3. Zpřístupnění dat a informací</i>	<i>21</i>
IV. Další aktivity České republiky podporující otevřené vládnutí	22
V. Závěr.....	24

I. Úvod

Usnesením vlády ze dne 14. září 2011 č. 691 vláda schválila přistoupení České republiky k mezinárodní iniciativě Partnerství pro otevřené vládnutí (Open Government Partnership, dále též jako „OGP“), do které je k 15. květnu 2013 zapojeno 57 zemí z celého světa.¹

Tímto usnesením vlády byla pověřena místopředsdkyně vlády a předsdkyně Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí přípravou Akčního plánu k dosažení otevřeného vládnutí a naplňování zásad OGP (dále jen „Akční plán“).

Sestavení Akčního plánu koordinovala Sekce pro koordinaci boje s korupcí Úřadu vlády České republiky (dále jen „Sekce“), která během přípravy jeho konečné podoby spolupracovala jak s ústředními správními úřady, tak s nestátním neziskovým sektorem. Sekce byla také hlavním koordinátorem veřejné diskuze, která se uskutečnila v lednu 2012. Veřejnosti byly předloženy teze k Akčnímu plánu, přičemž hlavním cílem veřejné diskuze bylo určit priority předložených tezí a vybrat nejdůležitější témata, na něž se bude Akční plán orientovat. Dne 16. ledna 2012 proběhl veřejný workshop, na němž byly teze diskutovány. Workshopu se zúčastnili zástupci veřejné správy, akademické obce či nestátního neziskového sektoru. O přípravě Akčního plánu byla také informována široká veřejnost, a to prostřednictvím celostátních médií a oficiálních webových stránek, na kterých byla veřejnosti zpřístupněna interaktivní diskusní platforma.

Na základě veřejné diskuze byly do Akčního plánu zařazeny tři hlavní okruhy, které reagovaly na potřebu zvýšit efektivnost státní správy, podpořit zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů na celostátní úrovni a zlepšit přístup k datům, a to:

- **přijetí zákona o úřednících veřejné správy zajišťující odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci veřejné správy,**
- **zefektivnění systému svobodného přístupu k informacím,**
- **zpřístupnění dat a informací.**

Předkládané závazky navíc jednoznačně reagovaly na priority uvedené ve Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012. Jejich postupným naplňováním se Česká republika snažila docílit výrazného zvýšení transparentnosti procesů ve veřejné správě a zjednodušení přístupu k informacím a datům, jimiž veřejná správa disponuje.

Akční plán schválila vláda svým usnesením ze dne 4. dubna 2012 č. 243. Následně byl slavnostně představen na summitu OGP v Brazílii dne 17. dubna 2012.

V dubnu 2013 byl ukončen dvanáctiměsíční implementační cyklus Akčního plánu. O tom, do jaké míry se České republice podařilo naplnit stanovené závazky Akčního plánu, informuje tento materiál.

Zhodnocení plnění Akčního plánu včetně jeho aktualizace bude po jeho schválení vládou zasláno do 30. června 2013 Řídícímu výboru OGP.

¹ <http://www.opengovpartnership.org/countries>, citováno dne 15. května 2013.

II. Zhodnocení plnění Akčního plánu České republiky v roce 2012

II./1.1. Závazek - Přijetí zákona o úřednících veřejné správy zajišťující odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci veřejné správy

Závazek byl v Akčním plánu definován v následující podobě:

Zodpovídá: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo práce a sociálních věcí (systémové řešení vnitřní konstrukce platů, odměňování)

Odůvodnění:

Výchozím bodem pro tento prioritní okruh bylo Programové prohlášení vlády (kapitola IV. Právo, spravedlnost, veřejná správa, byrokracie a korupce – Veřejná správa a eGovernment), jež požaduje legislativní úpravu, která by vedla k odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci veřejné správy.

Tuto prioritu rovněž stanovila Strategie v bodě 1.7: „Zvýšení efektivity výkonu a stabilizace státní správy prostřednictvím nového zákona o úřednících“, jejíž aktualizace byla schválena usnesením vlády ze dne 16. listopadu 2011 č. 837. Tento úkol je zároveň zahrnut do Plánu legislativních prací vlády na rok 2012, který byl schválen usnesením vlády ze dne 14. prosince 2011 č. 941 (věcný záměr zákona o úřednících vláda schválila svým usnesením ze dne 31. srpna 2011 č. 647, návrh tezí zákona o úřednících veřejné správy vláda schválila svým usnesením ze dne 15. února 2012 č. 92).

Potřeba existence zákona o úřednících je zakotvena v čl. 79 odst. 2 Ústavy České republiky – „*právní poměry státních zaměstnanců v ministerstvech a jiných správních úřadech upravuje zákon*“ a jeho existence je jedním z přístupových závazků k Evropské unii.

Mezi cíle této právní úpravy patří zejména: zvýšení právní ochrany úředníků, zvýšení povinností úředníků, zvýšení odpovědnosti za způsobenou škodu a porušení povinností úředníka, zvýšení propustnosti mezi státní správou a samosprávou, stabilizace a profesionalizace veřejné správy, systémová opatření vedoucí k depolitizaci veřejné správy, zvýšení transparentnosti veřejné správy, vznik jednotného systému vzdělávání úředníků.

Za koordinaci výkonu veřejné správy zodpovídá primárně Ministerstvo vnitra.

Způsob plnění:

Česká republika se zavazuje přijmout při implementaci této priority následující opatření:

- 1) vytvořit jednotnou pracovněprávní úpravu na principu soukromoprávním;
- 2) odpolitizovat veřejnou správu ne institucionálně, ale stanovením maximálně možné právní ochrany úředníků a zvýšenou právní ochranou zaměstnanců oproti podmínkám obsaženým v zákoníku práce;
- 3) rozšířit institucionální působnost (vyjma České národní banky a zaměstnanců Ministerstva zahraničních věcí spadající pod působnost zvláštního zákona o diplomatické službě, který dosud nebyl přijat);
- 4) vymezit osobní působnosti se systémově nastavenými rozdíly mezi úředníky a zaměstnanci jak v rozsahu práv a povinností, odměňování, kompenzacích zvýšených požadavků, tak v rozsahu právní ochrany, což povede k výraznému snížení počtu vykonavatelů veřejné správy se statutem úředník veřejné správy;

- 5) rozšířit kompenzace, zejména nefinančního charakteru;
- 6) posílit úlohu státu při zajištění jednotné metodologie vzdělávání, ověřování znalostí a dovedností úředníků, koordinaci systému a zachování individuální specifické potřeby jednotlivých orgánů veřejné moci vyplývající z charakteru vykonávaných agend.

Milníky:

Příprava návrhu paragrafového znění zákona	únor – květen 2012
Resortní připomínkové řízení	červen 2012
Meziresortní připomínkové řízení	červenec – srpen 2012
Předložení na jednání vlády	30. 9. 2012
Předpokládaný vstup v účinnost nového zákona o úřednících veřejné správy	1. 1. 2014

II./1.2. Zhodnocení plnění závazku

Závazek nebyl ve stanoveném termínu splněn, nicméně je plněn.
--

Příprava a rozpracování paragrafového znění nového zákona o úřednících bylo původně při přijetí Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 stanoveno na 31. prosince 2011. Následně však byl termín předložení návrhu zákona o úřednících nově stanoven na 30. června 2012 (usnesením vlády ze dne 23. října 2011 č. 865) a v rámci Aktualizace Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 z května 2012 byl termín znovu posunut, a to do 30. září 2012.

S ohledem na průběh projednávání jak věcného záměru, tak tezí nového zákona byla pod záštitou místopředsedkyně vlády a předsedkyně Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí vytvořena Platforma pro přípravu zákona o úřednících veřejné správy, v rámci níž mělo dojít k dohodě nad diskutovanými aspekty nové právní úpravy a nalezení politické shody nad ní. První jednání uvedené Platformy se uskutečnilo dne 11. dubna 2012 za účasti zástupců vybraných rezortů, neziskových organizací, Kanceláře veřejného ochránce práv a zástupců politických stran. Dosud se Platforma sešla celkem pětkrát, naposledy 22. dubna 2013. Po projednání veškerých připomínek a doplnění byl návrh paragrafového znění zákona předložen do meziresortního připomínkového řízení, které proběhlo od 23. srpna do 20. září 2012.

V důsledku značného množství připomínek a kritických výhrad vůči předloženému návrhu, které v některých případech směřovaly i proti samotnému zadání, tj. schválenému věcnému záměru a schváleným tezím, si jejich vypořádání vyžádalo delší časový prostor. Z uvedeného důvodu požádal ministr vnitra o posunutí termínu do 30. listopadu 2012, což vláda schválila svým usnesením ze dne 24. října 2012 č. 782.

Ze strany zpracovatele návrhu zákona byl namísto vypořádání uplatněných připomínek předložen nový návrh paragrafového znění zákona, a to s odůvodněním, že tento reflektuje maximum uplatněných připomínek, které nebyly v rozporu se zadáním. Pro trvající rozpory

stran koncepcí návrhu zákona o úřednících vzešlé z mezirezortního připomínkového řízení a souvislost zvolené koncepce s možností čerpat prostředky ze strukturálních fondů v programovacím období 2014–2020 však byl namísto vypořádání připomínek pro vládu zpracován materiál popisující průběh přípravy návrhu zákona a možnosti dalšího postupu.

Tento materiál byl v mezirezortním připomínkovém řízení od 15. listopadu do 23. listopadu 2012. Uvedená informace však vládě předložena nebyla, protože ji ministr vnitra stáhl z mezirezortního připomínkového řízení den před jeho ukončením.

Jelikož se úkol z předchozí Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 nepodařilo naplnit, předložení návrhu legislativního řešení pracovního poměru a vzdělávání úředníků a zaměstnanců veřejné správy schválila vláda jako jeden z úkolů nové Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014, s termínem plnění do 28. února 2013, a to se zadáním upraveným na následující úkol, odrážející aktuální požadavky kladené na tento zákon: *předložit vládě návrh legislativního řešení pracovního poměru a vzdělávání úředníků a zaměstnanců veřejné správy obsahující zejména tato kritéria:*

- *jednoznačné určení hranice mezi místy obsazovanými politicky a apolitickými úřednickými místy, která budou obsazována na základě výběrového řízení,*
- *nastavení pravidel pro odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci veřejné správy,*
- *nastavení transparentního a spravedlivého systému odměňování,*
- *zabezpečení speciální ochrany oznamovatelů protiprávního jednání zaměstnavatele,*
- *systém povinného vzdělávání obsahující mj. oblast boje s korupcí.*

Dne 25. ledna 2013 byl do mezirezortního připomínkového řízení, které trvalo do 22. února 2013, předložen další návrh paragrafového znění. K tomuto návrhu bylo opětovně uplatněno velké množství zásadních připomínek, které se v mnohém rozcházel i s koncepcí stanovenou zadáním (věcným záměrem a tezemi), a vypořádání tak probíhalo v průběhu měsíce března i dubna 2013. V jeho důsledku došlo na žádost ministra vnitra k opětovnému posunutí termínu pro předložení materiálu vládě k projednání. K prodloužení termínu do 31. března 2013 došlo usnesením vlády ze dne 27. března 2013 č. 221.

Po vypořádání připomínek byl dne 16. dubna 2013 návrh zákona předložen vládě s rozpory. Dne 16. května 2013 jej projednala Legislativní rada vlády s tím, že jej Ministerstvo vnitra dopracuje a následně předloží další verzi k projednání v tomto poradním orgánu vlády. Přeprocovaný materiál byl na jednání vlády znovu projednán dne 29. května 2013, jednání však bylo na 2 týdny přerušeno. Dne 4. června 2013 se uskutečnilo společné jednání koaličních stran na ministerské úrovni za účasti Ministerstva vnitra, na kterém došlo k nalezení shody nad zavedením institutu státního tajemníka a některými dalšími změnami v návrhu. Přeprocovaný návrh zákona o státních úřednících byl schválen usnesením vlády ze dne 12. června 2013 č. 434.

Návrh zákona upravuje postavení státních úředníků [předpoklady pro zastávání pracovního místa, výběrové řízení, vznik, změnu a zánik pracovního poměru (včetně převedení na jinou práci, taxativních důvodů pro odvolání vedoucího úředníka nebo výpovědních důvodů úředníka a důvodů, pro které lze okamžitě zrušit pracovní poměr)] a systém jejich vzdělávání. Rovněž upravuje zvýšené povinnosti úředníka nad rámec právní úpravy zákoníku práce včetně povinnosti podrobit se nejméně jednou ročně pracovnímu hodnocení. Zvýšené povinnosti úředníka (včetně zvýšených požadavků na vzdělávání) jsou kompenzovány

prodloužením doby dovolené na 6 týdnů a zavedením dalšího odstupného. Návrh zákona také stanoví hranice mezi obsazováním úřednických a politických míst ve státní správě a stanoví základní pravidla systemizace pracovních míst úředníků a organizace úřadu státní správy. Účinnost zákona se navrhuje ke dni 1. ledna 2014.

II./2.1. Závazek - Zefektivnění systému svobodného přístupu k informacím

Závazek byl v Akčním plánu definován v následující podobě:

Zodpovídá: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo spravedlnosti

Odůvodnění:

Východím bodem pro tento prioritní okruh je vládou schválená Strategie, v jejímž bodě č. 1.15 bylo ministru vnitra uloženo předložit vládě do konce roku 2011 materiál obsahující identifikaci problémů spojených se svobodným přístupem k informacím, včetně legislativních návrhů jejich řešení. Zpracování návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., je také již uloženo ministru vnitra v Plánu legislativních prací vlády na rok 2012.

V současné době Ministerstvo vnitra připravuje paragrafované znění novely zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále též jako „InfZ“), v níž budou již konkrétním způsobem promítnuty níže specifikované legislativní teze schválené vládou.

Způsob plnění:

Česká republika se zavazuje přijmout při implementaci této priority následující opatření:

- 1) Zrušit zákon o právu na informace o životním prostředí a zařadit tuto problematiku do zákona o svobodném přístupu k informacím.
- 2) Blíže specifikovat okruh povinně zveřejňovaných informací podle jednotlivých „typů“ povinných subjektů (změna § 5 InfZ).
- 3) Zavést tzv. informační příkaz při rozhodování o odvolání a o stížnosti nadřízeným orgánem povinného subjektu (využitím obdobně koncipovaného oprávnění správního soudu ve smyslu § 16 odst. 4 InfZ).
- 4) Zavést oprávnění povinného subjektu za specifických podmínek vyzvat žadatele k bližšímu vymezení (resp. omezení) okruhu požadovaných informací (změna § 14 InfZ).
- 5) Zavést test veřejného zájmu (změna § 12 InfZ).
- 6) Zavést opatření proti zneužívání zákona žadateli (odmítání zcela zjevně obstrukčních žádostí, záloha náhrady nákladů a výslovné spojování a rozdělování žádostí podaných jedním žadatelem) za podmínky, že se podaří nalézt takové legislativní řešení, které bude minimalizovat možnosti zneužití těchto opatření ze strany povinných subjektů.
- 7) Zjednodušeně vyřizovat žádosti v případě anonymizace údajů uváděných v jinak poskytovaných dokumentech (bez nutnosti vždy vydávat formální správní rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informace).
- 8) Zrušit povinnosti zveřejnit poskytnutou informaci (§ 5 odst. 3 InfZ).

- 9) Demonstrativně vymežit způsoby poskytnutí informace, včetně způsobů jejího zveřejnění (§ 4 InfZ).
- 10) Redefinovat pojem „zveřejněná informace“ tak, aby jí byla pouze informace zveřejněná způsobem umožňujícím dálkový přístup (§ 3 odst. 5 InfZ).
- 11) Upravit poskytování informací z oblasti trestního řízení změnou trestního řádu tak, aby tento předpis splňoval podmínky pro zvláštní úpravu ve smyslu § 2 odst. 3 InfZ (informace by byly poskytovány plně v režimu trestního řádu bez využití InfZ).
- 12) Upravit poskytování informací o platu a odměně zaměstnanců povinných subjektů v duchu společného doporučení MV a Úřadu pro ochranu osobních údajů k poskytování informací o platech pracovníků ve veřejném sektoru (změnou § 8b InfZ).
- 13) Upravit poskytování informací o činnostech ozbrojených sborů a Vojenské policie (změna § 11 odst. 4).
- 14) Plně aplikovat správní řád se stanovením odůvodněných výjimek a odchylek (§ 20 odst. 4 InfZ), případně stanovit taxativní vymezení těch ustanovení správního řádu, která budou při postupech podle InfZ aplikovatelná (zvolené řešení nesmí vést k podstatnému zvýšení formálních nároků na žadatele)
- 15) Změnit § 11 odst. 1 písm. a) InfZ, doplnění § 14 odst. 5 písm. c) InfZ o povinný odkaz žadatele na „příslušný“ povinný subjekt, uplatnění výhrady k čl. 7 odst. 2 Úmluvy (případně zrušení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informace v § 17 odst. 1 InfZ) a změny zákona o právu na informace o životním prostředí (nebude-li zrušen).

Milníky:

Příprava návrhu paragrafového znění zákona a jeho zveřejnění na webových stránkách www.mvcr.cz/odk	30. 4. 2012
Meziresortní připomínkové řízení	30. 6. 2012
Předložení na jednání vlády	31. 10. 2012
Předpokládaný vstup v účinnost novely zákona o svobodném přístupu k informacím	1. 1. 2014

II./2.2. Zhodnocení plnění závazku

Závazek nebyl ve stanoveném termínu splněn, nicméně je plněn.

Ministerstvo vnitra, jako gestor, za účelem splnění tohoto úkolu ustanovilo konzultativní pracovní skupinu složenou ze zástupců některých správních úřadů a zástupců neziskového sektoru. Úkolem pracovní skupiny bylo identifikovat existující aplikační problémy spojené s existujícím zákonem a posoudit možnosti jejich odstranění.

Ministerstvo vnitra zpracovalo na základě podkladů pracovní skupiny „Analýzu účinnosti zákona o svobodném přístupu k informacím“, kterou vláda vzala na vědomí svým usnesením ze dne 4. ledna 2012 č. 3. Současně vláda schválila „Shrnutí legislativních změn, jejichž

provedení je navrhováno k posílení účinnosti zákona o svobodném přístupu k informacím a k odstranění jeho aplikačních nedostatků“ a uložila ministru vnitra zpracovat a předložit vládě do 31. října 2012 návrh legislativních změn podle variant doporučených v předmětném shrnutí. Celkem bylo uloženo provedení patnácti výše uvedených legislativních změn a úprav, které však již nevycházely z uvedené „Analýzy“, ale navrhovaly sadu změn, které by vcelku dle některých odborníků na problematiku svobodného přístupu k informacím přinesly zhoršení přístupu k informacím (např. omezení přístupu k informacím o trestním řízení, o platech a odměnách z veřejných rozpočtů, o činnosti ozbrojených sil a sborů, dále široká možnost odmítnout žádost pro obstrukční povahu, zavedení složitějšího systému úhrady nákladů a placení záloh, zrušení některých aktivních informačních povinností, procesní zkomplikování celého přístupu k informacím).

Návrh novely zákona o svobodném přístupu k informacím byl zpracován a od 27. září do 26. října 2012 prošel mezirezortním připomínkovým řízením. S ohledem na množství uplatněných připomínek koncepční povahy nebylo možné je vypořádat tak, aby byl návrh vládě předložen ve stanoveném termínu. Ve velké části připomínek předložilo mnoho ministerstev, státních úřadů a samospráv návrhy, požadující výrazné okleštění dosavadní úrovně přístupu k informacím. Například Ministerstvo financí požadovalo neposkytovat informace, které by mohly sloužit k podnikání, Ministerstvo zdravotnictví vyloučit poskytování informací z platové a mzdové oblasti, Ministerstvo financí vyloučit poskytování informací z oblasti správy daní, resp. prominutí daně a jejího příslušenství, Jihomoravský kraj požadoval prodloužit některé lhůty pro vyřízení žádosti, prakticky všechny kraje požadovaly vyloučit samosprávy z uplatnění informačního příkazu v oblasti samostatné působnosti. Souhrn připomínek ukázal rozsáhlý odpor připomínkových míst k přístupu k informacím. Z tohoto důvodu Ministerstvo vnitra požádalo o posunutí termínu do 31. ledna 2013. Do té doby Ministerstvo vnitra posuzovalo uplatněné zásadní připomínky a projednávalo je s věcně příslušnými ústředními správními úřady.

Jelikož úkol nebyl ve stanoveném termínu splněn, byl zařazen mezi úkoly nové Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014, konkrétně jako úkol č. 1.3., a to s termínem pro předložení vládě do 31. března 2013, avšak v již revidované podobě dle nového zadání vlády. Ministru vnitra bylo tedy nově uloženo *zpracovat novelu zákona, která by měla obsahovat zejména:*

- *návrh řešení účinného mechanismu k bránění obstrukcí ze strany povinných subjektů (např. informační příkaz, případně jiný sankční mechanismus);*
- *instruktivnější formulace poskytování informací v případech střetu dvou základních práv, vycházející z judikatury správních soudů, například o platech a odměnách úředníků a zaměstnanců veřejné správy, o přestupkovém řízení;*
- *prohloubení opakovaného použití informací a využívání otevřených dat, reformulaci povinně zveřejňovaných informací.*

V souvislosti s nově zadaným úkolem byl návrh novely zákona o svobodném přístupu k informacím na přelomu ledna a února 2013 přepracován, resp. přizpůsoben novému zadání. Toto upravené znění bylo poskytnuto připomínkovým místům k posouzení a k případnému uplatnění nových připomínek nebo k přizpůsobení připomínek dosud uplatněných.

Zhodnocení plnění Akčního plánu České republiky „Partnerství pro otevřené vládnutí“ v roce 2012 a jeho aktualizace

Vládě byl návrh zákona (novely zákona o svobodném přístupu k informacím) předložen dne 16. dubna 2013, přičemž upravuje následující zásadní opatření:

- začlenění práva na přístup k informacím o životním prostředí podle speciálního zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, do obecného zákona o svobodném přístupu k informacím,
- zavedení tzv. informačního příkazu, tedy možnosti nadřízeného orgánu přikázat povinnému subjektu přímé poskytnutí informace, pokud neexistuje žádný zákonný důvod pro její odmítnutí (tím by mělo dojít k zamezení procesního „ping-pongu“ spočívajícího v opakovaném bezdůvodném odmítání žádostí o informace),
- zavedení tzv. testu veřejného zájmu: při odmítnutí žádosti o informace bude nutné posoudit nejen to, zda existuje výslovný zákonný důvod pro její nevydání (*formální podmínka*), ale nově i to, zda v konkrétním případě není na místě zákonnou ochranu ve veřejném zájmu prolomit (*materiální podmínka*),
- povinná publikace interních předpisů, které upravují činnost povinných subjektů navenek,
- odstranění některých technických nedostatků právní úpravy a zachování stávajícího rozsahu (minimální) aplikace správního řádu na vyřizování žádostí o informace,
- upřesnění některých důvodů pro neposkytnutí informace: například informací o trestním řízení, ochrana bankovního tajemství a ochrana (mezinárodních) arbitrážních řízení,
- úprava poskytování informací o platech a odměnách pracovníků povinných subjektů (zohledňující aktuální judikaturu Nejvyššího správního soudu).

Část zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, která upravuje poskytování informací na žádost, bude zrušena. Tím dojde k odstranění stávající procesní dichotomie, kdy obecně jsou žadatelé poskytovány informace v režimu InfZ a informace o životním prostředí pak podle zákona č. 123/1998 Sb. Zároveň dochází k několika spíše technickým úpravám v oblasti poskytování prostorových dat (§ 11a a násl. zákona č. 123/1998 Sb.). Tyto změny jsou vyvolány požadavky Evropské komise, uplatněnými v rámci tzv. pilotního projektu Evropské unie.

Návrh je v několika ohledech předkládán ve variantách, které jsou uvedeny přímo v textu novely, konkrétně:

- v případě informačního příkazu je ve variantě navrhováno jeho vyloučení pro informace týkající se samostatné působnosti územních samosprávných celků s ohledem na připomínky krajů,
- v případě informací o platech a odměnách je navrhována i varianta, která úpravu poskytování informací o platech a odměnách neobsahuje,
- v souvislosti s povinností zveřejňovat seznam soudně napadených správních rozhodnutí vydaných povinným subjektem, což bylo předmětem novely zákonů o územních samosprávných celcích, zohledňující úkol č. 1.1 předchozí Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012, přičemž na doporučení Legislativní

rady vlády byla tato část vypuštěna a měla být spojena s novelou InfZ. Oproti zavedení této právní úpravy je druhou variantou varianta nulová.

Návrh zákona byl Ministerstvem vnitra předložen vládě k projednání dne 16. dubna 2013. Dne 16. května 2013 jej projednala Legislativní rada vlády a projednávání přerušila s tím, že Ministerstvo vnitra návrh zákona dopracuje a znovu jej předloží k projednání v tomto poradním orgánu vlády.

II./3.1. Zpřístupnění dat a informací

Závazek byl v Akčním plánu definován v následující podobě:

Zodpovídá: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo financí, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo dopravy a Český statistický úřad

Odůvodnění:

Aktivní zpřístupňování informací a dat, která mají státní orgány a veřejné instituce k dispozici pro veřejnost, se stává standardem komunikace státní správy s občany. Na celém světě přibývá vlád, které automaticky zveřejňují data bez snahy vyhodnocovat, zda jsou pro občany užitečná. Zkušenosti z takových míst (USA, Velká Británie, Slovensko, Keňa ad.) potvrzují, že přístupná data podněcují aktivitu a kreativitu firem, neziskových organizací či jednotlivých občanů, kteří vytvářejí aplikace a inovativní služby pro ostatní.

Mezi konkrétní přínosy patří:

- Přínosy pro veřejnou správu
 - úspora prostředků - veřejná správa získá přehled, kde jsou sbírána či tvořena data a vytvoří si tak strategii pro tvorbu důležitých informačních systémů,
 - efektivnější práce s daty - systematizuje se sběr a zveřejňování dat, lépe se odhalují zdroje duplicitních dat,
 - data budou ucelený zdroj pro analýzy a následná kvalifikovaná rozhodnutí.
- Přínosy pro (odbornou) veřejnost, komerční a akademickou sféru
 - podklady pro svobodnou obchodní, vědeckou a výzkumnou činnost,
 - efektivnější kontrola fungování veřejné správy,
 - podpora fenoménu datové žurnalistiky, která data umí interpretovat a zpřístupňovat je tak občanům,
 - podklady pro tvorbu softwarových aplikací.

Cílem Akčního plánu je převést dále vyjmenované soubory dat veřejné správy do standardu otevřených dat, a vytvořit tak základ pro jejich aplikaci jak občany, tak opět státní správou.

Popis současného stavu: Většinu potřebných dat dnes veřejná správa prostřednictvím webu zpřístupňuje, případně je možné je získat dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Avšak vzhledem ke způsobu zveřejňování, který nevyhovuje definici otevřených dat, je další použití časově i technicky náročné, někdy dokonce přímo nemožné.

Několik významných souborů dat bude převedeno do standardů otevřených dat tak, aby kdokoli mohl tato data svobodně zapojit do svého díla a šířit, zejména pak prostřednictvím automatizovaného počítačového zpracování.

Otevřená data, resp. způsob jejich zveřejnění, musí splňovat následující podmínky:

- technická otevřenost, tj. zveřejnění dat ve standardním strojově čitelném formátu,
- právní otevřenost, tj. zveřejnění dat pod otevřenou licenci,
- dostupnost a původnost, tj. jednotlivé datové sady jsou zveřejňovány jako jeden celek a nezměněné (tj. např. ne statistiky, ale data, na základě kterých se dají statistiky spočítat – s výjimkou dat, u nichž to ze zákona není možné),
- přehlednost, tj. katalogizace datových sad v katalogu dat pro usnadnění vyhledávání.

Výstupy, normy a procesy vzniklé na základě tohoto plánu musí být nastaveny tak, aby výhledově mohla být zveřejněna všechna data veřejné správy [samozřejmě s výjimkou těch, jejichž publikaci zakazuje zákon, např. strategická data o rozvodech elektrické sítě nebo osobní údaje fyzických osob ve smyslu § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů].

Způsob plnění:

Zpřístupnění dat a informací proběhne ve čtyřech na sebe navazujících krocích:

1. Identifikace a odstranění překážek

a. Právní otevřenost, tj. zveřejnění dat pod otevřenou licenci

Soubory dat produkované veřejnou správou v naprosté většině nemají specifikovanou licenci nebo obecně jakékoli podmínky užívání, tj. ani ty dané autorským zákonem (tj. není jasné, zda dílo je plně chráněné nebo volné, zda se na jeho další použití vztahují nějaká omezení atd.). V současnosti se v České republice neužívá žádná licence, která by byla vhodná pro otevřená data.

Překlad vhodné licence a její harmonizace s českým právem si pravděpodobně vyžádá zásahy do legislativy. V rámci Akčního plánu proto proběhnou dva kroky:

- Otevřená data zpřístupněná v rámci plnění Akčního plánu budou podléhat platnému autorskému právu ČR, a to v intencích „nejotevřenější“ licence Creative Commons; tato podmínka bude součástí metodického pokynu, resp. prováděcí vyhlášky k publikaci dat veřejné správy.
- Souběžně bude zajištěn výběr v zahraničí vyzkoušené licence a bude zpracována právní analýza pro její harmonizaci s českým právem. Z analýzy Právnické fakulty Masarykovy univerzity vychází jako nejvhodnější licence PDDL (Public Domain Dedication and Licence), která je de facto kombinací licence Creative Commons Zero a darovací smlouvy. Licence je použitelná již nyní, v rámci této aktivity bude nutné licenci přeložit a plně harmonizovat s českým právem.

b. Technická otevřenost, tj. zveřejnění dat ve standardním strojově čitelném formátu

Aby byla data otevřená, musí být strojově čitelná a strukturovaná. To často nejsou (řada dokumentů je ve formátu naskenovaných PDF souborů). Přístup k datům je v některých případech limitován např. počtem přístupů z jedné IP adresy.

Je proto nutné stanovit pro všechny úřady veřejné správy a samosprávy standardy pro publikaci dat a dále upravit omezení počtu dotazů z jedné IP adresy do databází (nová úprava by po domluvě správce dat a uživatelů měla zahrnout jak strojový přístup, tak rozumné vytížení na straně poskytovatele - “fair use concept”).

Zároveň bude nutné, aby jednotliví správci dat identifikovali své možnosti v požadavcích na zveřejňování strojově čitelných dat.

2. Vytvoření infrastruktury otevřených dat ČR a jejich pravidel v oblasti veřejných zakázek

Datová infrastruktura je jednotná struktura databází, které umožní data strojově kombinovat a sdílet. Dobrá datová infrastruktura tedy vede k propojeným datům („linked data“). Pro účely Akčního plánu se k realizaci navrhuje prozatím *pouze v oblasti veřejných zakázek*, protože právě v ní je v současných projektech akademických institucí a neziskových organizací odvedeno nejvíce práce. Ostatních datových zdrojů se tento bod netýká.

Prvním krokem by mělo být dodržování stávajícího zákona. Zákon o informačních systémech veřejné správy ukládá subjektům produkujícím data budovat a využívat integrovaný systém datových prvků. Datové prvky však nejsou vždy důsledně využívány a v takových případech jsou databáze obtížně použitelné jakýmkoli jiným subjektem, než je ten autorský.

Bude tedy nutné akcentovat doporučení využívat integrovaný systém datových prvků a stanovit vymahatelné postihy za jejich nevyužívání.

Zkušenosti z dat veřejných zakázek bude možné využít pro případnou aplikaci na data další.

3. Otevření nejdůležitějších datových zdrojů

V první fázi budou otevřeny následující zdroje:

Databáze/dataset	Správce dat
Obchodní rejstřík	Ministerstvo spravedlnosti
Insolvenční rejstřík	Ministerstvo spravedlnosti
Informační systém o veřejných zakázkách	Ministerstvo pro místní rozvoj
Výsledky voleb	Český statistický úřad
Registr aktivních legislativních prací – RALP (resortní nástroje podporující transparentnost výkonu státní správy a zapojení veřejnosti)	Ministerstvo dopravy
Finanční statistika - státní dluh	Ministerstvo financí
Finanční statistika - vládní finanční statistika	Ministerstvo financí
ÚFIS - účetní záznamy a finanční údaje z CSÚIS ²	Ministerstvo financí
Online přístup k údajům o financování politických stran	Ministerstvo vnitra
Centrální registr dotací	Ministerstvo financí

² Centrální systém účetních informací státu

4. Vytvoření katalogu dat veřejné správy

Otevřená data jsou smysluplná, pokud jsou dohledatelná a přístupná. K tomu obvykle slouží katalog (nejedná se o centrální datové úložiště, ale jen o rozcestník poskytující vyhledávací služby). Data budou umístěna na serverech správců dat, kteří budou do katalogu pouze umisťovat odkazy a za správnost údajů v katalogu budou odpovídat.

K výběru vhodného softwarového balíku na zřízení a správu bude provedena patřičná rešerše; lze se též inspirovat v zahraničí, kde pro potřeby několika vlád a mezinárodních institucí (vláda Velké Británie, OSN, World Bank ad.) byl zvolen open-source produkt CKAN. Bude přihlédnuto též k tomu, že ve veřejné správě již existují nebo se vytvářejí systémy metadat.

V současné době již na většině uvedených oblastí pracují zástupci akademické sféry, konkrétně Fakulty statistiky a informatiky Vysoké školy ekonomické v Praze (FIS VŠE) a Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze (MFF UK), sdružené pod iniciativou opendata.cz. Definici technologických postupů pro publikování a propojování veřejných dat, metodice práce a rolích jednotlivých účastníků v otevřené veřejné správě v ČR a v zahraničí řeší tým FIS VŠE, tým MFF UK pak na softwarových nástrojích pro práci s otevřenými daty a vytvoření technologických standardů pro jednotlivé oblasti infrastruktury otevřených dat (v první fázi pro oblast veřejných zakázek). Do oficiálního procesu tvorby infrastruktury otevřených dat v ČR budou tyto již existující aktivity zapojeny.

Milníky:

1. Identifikace a odstranění překážek	30. 9. 2012
2. Vytvoření infrastruktury otevřených dat ČR a jejich pravidel v oblasti veřejných zakázek	31. 12. 2012
3. Otevření nejdůležitějších datových zdrojů	31. 12. 2012
4. Vytvoření katalogu dat veřejné správy, průběžné plnění a čištění katalogu	31. 3. 2013

II./3.2. Zhodnocení plnění závazku

Závazek nebyl ve stanoveném termínu splněn, nicméně je plněn.

Celý proces zpřístupňování dat a informací měl proběhnout ve čtyřech navazujících krocích. Česká republika se zavázala nejprve identifikovat a odstranit překážky pro poskytování otevřených dat, to znamená stanovit otevřenou licenci, pod kterou budou data zveřejňována, a dále určit technické standardy pro publikování otevřených dat. Samostatným bodem pak mělo být vytvoření podrobné infrastruktury otevřených dat v oblasti veřejných zakázek. Ani jeden z těchto kroků nebyl k stanovenému termínu naplněn.

Co se týče dílčího závazku otevřít deset nejdůležitějších datových zdrojů, lze zkonstatovat následující:

Obchodní rejstřík (Ministerstvo spravedlnosti)

Ministerstvo spravedlnosti doposud neotevřelo *Obchodní rejstřík* pro strojové zpracování. Jak rezort zdůvodnil v informaci o stavu a způsobu plnění závazku, v současné době není jasné, jak bude činnost koordinována. V případě, že by Ministerstvo spravedlnosti nekoordinovaně přistoupilo k otevření dat a tento způsob, zejména licenční podmínky, a struktura dat by byly v rozporu s pozdějšími požadavky určenými místopředsedkyní vlády, bude nezbytné realizovat ze strany ministerstva další úpravy, a vynaložit tak zbytečně dodatečné finanční prostředky.

Insolvenční rejstřík (Ministerstvo spravedlnosti)

Z výše uvedeného důvodu Ministerstvo spravedlnosti doposud neotevřelo pro strojové zpracování také *Insolvenční rejstřík*. Ministerstvo spravedlnosti však již od roku 2010 poskytuje data z Insolventního rejstříku i formou datové služby, tj. ve strojově čitelném tvaru. Struktura poskytovaných dat byla projednána zejména se zástupci největších odběratelů (bankovní asociace, finanční úřady apod.). I v tomto případě platí výše uvedené sdělení, že změna ve způsobu poskytování dat z databáze Insolventního rejstříku bude provedena po vyřešení poskytování licence a struktury dat k předávaným informacím.

Ministerstvo spravedlnosti dále informovalo, že po vydání závazných pravidel ze strany koordinátora akce, zejména po vyřešení licenční politiky a struktury dat, by mohly být dokončeny činnosti spojené s otevřením dat obchodního a insolventního rejstříku pro strojové zpracování.

Ministerstvo také upozornilo na neméně důležitou oblast, a to je ochrana osobních údajů, které jsou ve vyjmenovaných rejstřících obsaženy. S poskytováním dat ve strojově čitelné podobě výrazným způsobem narůstá riziko jejich zneužití. V této oblasti proto ministerstvo očekává zajištění odpovídajícího stanoviska od Úřadu pro ochranu osobních údajů. Toto stanovisko požaduje zohlednit ve schválené licenční politice pro poskytování strojově čitelných dat ze státní správy.

Předpokládané finanční nároky na splnění úkolu vyčíslilo ministerstvo v březnu 2013 ve výši cca 2 500 000 Kč.

Informační systém o veřejných zakázkách (Ministerstvo pro místní rozvoj)

Ministerstvo pro místní rozvoj doposud úplně neotevřelo *Informační systém o veřejných zakázkách* pro strojové zpracování. Co se týká konkrétních kroků v rámci plnění úkolu, dle informací, které místopředsedkyně vlády obdržela, v roce 2012 uveřejnil rezort v Informačním systému o veřejných zakázkách podrobný popis XML a XSD schémat, aby byla dána jednotná struktura informací, které je možné získat z profilu zadavatele, a na stejných stránkách je k dispozici testovací prostředí pro zadavatele, kde si mohou ověřit, že jimi generované XML odpovídá XSD schématu a strukturovaná data o veřejných zakázkách jsou v souladu s technickou specifikací. Dále je třeba uvést, že Ministerstvo pro místní rozvoj je správcem Informačního systému o veřejných zakázkách, jehož součástí je Věstník veřejných zakázek. Ve Věstníku veřejných zakázek jsou uveřejňovány informace o nadlimitních a podlimitních veřejných zakázkách. Základní data o uveřejněných zakázkách jsou dostupná přes standardní RSS kanál a navíc je vytvořeno exportní rozhraní, přes které lze

rovněž získávat data ve formátu XML (viz výše). Z uvedeného vyplývá, že Věstník veřejných zakázek splňuje požadavky Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí v oblasti poskytování dat pro strojové zpracování a v této části je úkol splněn.

Každý zadavatel je odpovědný za svůj profil zadavatele a Ministerstvo pro místní rozvoj legislativně a metodicky upravuje tuto oblast uveřejňování informací o veřejných zakázkách. Ministerstvo monitoruje připravenost profilů poskytovat data ve strukturované podobě a na začátku dubna 2013 provedlo kontrolu profilů zadavatele ve vztahu k požadované funkcionalitě. Zadavatelé, jejichž profily nevyhověly, byli na tuto skutečnost upozorněni a je jim poskytována podpora při řešení problémů. Pro doplnění lze ještě uvést, že ve vztahu k elektronickým tržištím veřejné správy a poskytování dat ve strukturované podobě byl zahájen pilotní ověřovací projekt, v rámci kterého již nyní v rámci Informačního systému o veřejných zakázkách je možné získat podrobné informace o veřejných zakázkách zadáných prostřednictvím elektronických tržišť a v rámci kterého rovněž bude možné získat strukturované údaje.

Výsledky voleb (Český statistický úřad)

Český statistický úřad zveřejňuje dostupná data z výsledků voleb v otevřených formátech, zároveň s textovým popisem obsahu zveřejněných dat. Úkol byl splněn ve stanoveném termínu.

Registr aktivních legislativních prací – RALP (resortní nástroje podporující transparentnost výkonu státní správy a zapojení veřejnosti) (Ministerstvo dopravy)

Ministerstvo dopravy doposud neotevřelo *Registr aktivních legislativních prací* pro strojové zpracování. Dle informace o stavu a plnění závazku, kterou místopředsdkyně vlády od příslušného resortu obdržela, je sice Registr aktivních legislativních prací veřejnosti přístupný, ale data nejsou zpřístupňována v požadovaném formátu. Úkol tedy nebyl naplněn.

Finanční statistika – státní dluh (Ministerstvo financí)

Datový zdroj je součástí internetových stránek ministerstva. Jejich publikace ve formátu otevřených dat je vázána na spuštění nového webového portálu Ministerstva financí a bude realizována ve druhém pololetí roku 2013.

Finanční statistika – vládní finanční statistika (Ministerstvo financí)

Uvedený datový zdroj je součástí internetových stránek ministerstva. Jejich publikace ve formátu otevřených dat je vázána na spuštění nového webového portálu Ministerstva financí a bude realizována ve druhém pololetí roku 2013.

ÚFIS – účetní záznamy a finanční údaje z Centrálního systému účetních informací státu (CSÚIS) (Ministerstvo financí)

Jedná se o součást dat z Integrovaného informačního systému Státní pokladny (IISSP). V současné době ministerstvo připravuje spuštění veřejného portálu s daty z IISSP, jehož součástí bude i publikování účetních záznamů a finančních údajů z CSÚIS v podobě otevřených dat. Portál byl spuštěn na konci dubna 2013 a vystavení dat ve formátu otevřených dat plánuje ministerstvo na konec prvního pololetí 2013. Na základě zkušeností s realizací zpřístupnění tohoto datového zdroje budou v průběhu roku 2013 realizovány další aktivity v oblasti otevřených dat.

Online přístup k údajům o financování politických stran (Ministerstvo vnitra)

Ministerstvo vnitra doposud neotevřelo online přístup k údajům o financování politických stran pro strojové zpracování. Informaci o stavu a způsobu plnění závazku ministerstvo místopředsedkyně vlády doposud nezaslalo, nelze proto stav plnění závazku vyhodnotit.

Centrální registr dotací (Ministerstvo financí)

Praktické kroky pro zpřístupnění tohoto datového zdroje ve formátu otevřených dat nebyly doposud zahájeny. Další postup bude záviset na zkušenostech s přípravou veřejného portálu s daty z IISSP.

Vytvoření katalogu dat veřejné správy

Jako poslední krok se Česká republika zavázala vytvořit katalog dat veřejné správy. V rámci naplňování tohoto kroku vznikl ve spolupráci místopředsedkyně vlády a zástupců akademické sféry, Ministerstva vnitra a Ministerstva pro místní rozvoj dokument „Konceptce katalogizace otevřených dat veřejné správy České republiky“ (dále jen „Konceptce“). Účelem vzniklé Konceptce je vymezit strategický přístup České republiky k vybudování katalogu otevřených dat veřejné správy a k procesu katalogizace těchto dat. Dokument je rozdělen do tří částí. První část, Analýza současného stavu a varianty řešení, obsahuje popis aktuálního stavu publikace dat veřejné správy a shrnuje praktiky uplatňované v katalogizaci otevřených dat ve světě. Dále je v této části obsažen přehled nástrojů pro katalogizaci dat a jsou zde představeny možné přístupy k plnění datového katalogu a k jeho správě a provozu. Ve druhé části dokumentu je obsažena samotná Konceptce, která přináší odpovědi na základní otázky spojené s katalogizací otevřených dat. Konceptce mimo jiné určuje, jaká data katalogizovat, kdo by měl katalogizaci provádět a jak by měl při katalogizaci postupovat. V této části jsou také popsány scénáře užití datového katalogu. Poslední část obsahuje plán realizace konceptce. Tento rámcový plán určuje základní kroky při budování katalogu otevřených dat a jejich věcnou návaznost. Součástí je i harmonogram realizace navržených kroků a odhadnutý rámcový rozpočet realizace Konceptce. Konceptce se také věnuje výše zmíněné otázce nutných legislativních změn souvisejících s katalogizací.

Je třeba konstatovat, že se jedná o kompletní materiál, který může být okamžitě využitý a jehož využití může celý proces vytváření datového katalogu urychlit. Největším problémem samotné realizace datového katalogu jsou však chybějící finanční zdroje.

Kromě Konceptce vytvořili zástupci akademické sféry také první verzi Metodiky publikace otevřených dat (dále jen „Metodika“), která představuje ucelenou sadu metodických doporučení pro publikování otevřených dat.

Jak Konceptce, tak i Metodika byly prezentovány na semináři, který byl organizován pod záštitou místopředsedkyně vlády ve spolupráci s týmem odborníků z Vysoké školy ekonomické v Praze, Univerzity Karlovy v Praze, Ministerstva vnitra a Českého statistického úřadu. Cílem semináře bylo seznámit zástupce rezortů veřejné správy s problematikou otevřených dat a informací, a to s ohledem na plnění závazku Akčního plánu.

„Otevřená data“ součástí nové protikorupční Strategie

Problematika zpřístupňování dat a informací je obsažena také v aktuální Strategii vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014. Jedním z úkolů, které si v boji s korupcí vláda České republiky stanovila, je úkol č. 2.2.1. „Otevřená data“. Jak je vidět v následující tabulce, jedná se o úkol, který svým obsahem odpovídá z velké části právě závazku III./3. Zpřístupnění dat a informací Akčního plánu.

Gestor: Ministerstvo vnitra
Spolugestor: všechny rezorty
Termíny – indikátory plnění: 31. srpen 2013 – vytvořit metodiku pro publikaci otevřených dat veřejné správy České republiky.
31. prosinec 2013 – vytvořit katalog otevřených dat veřejné správy České republiky.
31. červenec 2014 – připravit právní podmínky pro otevřené licencování používání otevřených dat.
Protikorupční efekt: Zpřístupnění dat vytvořených ve veřejné správě.

Gestorem tohoto úkolu bylo určeno Ministerstvo vnitra. Na jeho aktivitách bude záviset realizace dílčích úkolů Akčního plánu, zejména výběr vhodné licence a její harmonizace s českým právem, stanovení technických standardů pro publikování otevřených dat a vytvoření samotného katalogu otevřených dat. Ministerstvo vnitra už navíc provozuje Informační systém o datových prvcích a Informační systém o informačních systémech veřejné správy, i právě z tohoto důvodu je zcela na místě, že vytvoření a správa katalogu otevřených dat spadá pod uvedený rezort.

Podle zjištěných informací (samotné Ministerstvo vnitra informaci o stavu a způsobu plnění závazků uvedených v Akčním plánu místopředsdkyni vlády doposud nezaslalo) se odpovědní pracovníci odboru veřejné správy a eGovernmentu Ministerstva vnitra, na základě doporučení místopředsdkyně vlády, obeznámili jak s Koncepcí, tak s Metodikou, avšak dosud jí i přes doporučení místopředsdkyně vlády nedopracovali a nepředložili do mezirezortního připomínkového řízení.

III. Aktualizace Akčního plánu České republiky „Partnerství pro otevřené vládnutí“

Vzhledem k tomu, že závazek nebyl jako celek naplněn, bude Česká republika v nadcházejícím období nadále pokračovat v naplňování jednotlivých úkolů závazku již předem nadefinovaným způsobem, resp. v aktualizované podobě, reagující na současný stav prací na jednotlivých úkolech a zohledňující zadání uvedené ve Strategii vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014.

III./1. Přijetí zákona o úřednících veřejné správy zajišťující odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci veřejné správy

Zodpovídá: Ministerstvo vnitra

Odůvodnění:

Výchozím bodem pro tento prioritní okruh bylo Programové prohlášení vlády (kapitola IV. Právo, spravedlnost, veřejná správa, byrokracie a korupce – Veřejná správa a eGovernment), jež požaduje legislativní úpravu, která by vedla k odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci veřejné správy. Existence právní úpravy jako nutné podmínky pro vytvoření nezávislé, profesionální a stabilní státní správy je rovněž jedním z požadavků daným již v rámci procesu přístupu České republiky k Evropské unii, který se doposud nepodařilo účinně naplnit.

Tuto prioritu rovněž stanovila Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014 v bodě 1.1: „Zákon o úřednících“.

Mezi cíle této právní úpravy patří zejména: stanovení předpokladů pro zastávání pracovního místa, výběrové řízení, vznik, změnu a zánik pracovního poměru (včetně převedení na jinou práci, taxativních důvodů pro odvolání vedoucího úředníka nebo výpovědních důvodů úředníka a důvodů, pro které lze okamžitě zrušit pracovní poměr) a systém jejich vzdělávání. Rovněž je třeba stanovit zvýšené povinnosti úředníka nad rámec právní úpravy zákoníku práce včetně povinnosti podrobit se nejméně jednou ročně pracovnímu hodnocení. Zvýšené povinnosti úředníka (včetně zvýšených požadavků na vzdělávání) jsou kompenzovány prodloužením doby dovolené na 6 týdnů a zavedením dalšího odstupného. Návrh zákona také stanoví hranice mezi obsazováním úřednických a politických míst ve státní správě a stanoví základní pravidla systemizace pracovních míst úředníků a organizace úřadu státní správy.

Způsob plnění:

Česká republika se zavazuje přijmout při implementaci této priority následující opatření:

- 1) vytvořit jednotnou pracovněprávní úpravu na principu soukromoprávním;
- 2) odpolitizovat veřejnou správu ne institucionálně, ale stanovením maximálně možné právní ochrany úředníků a zvýšenou právní ochranou zaměstnanců oproti podmínkám obsaženým v zákoníku práce;
- 3) rozšířit institucionální působnost (vyjma České národní banky a zaměstnanců Ministerstva zahraničních věcí spadajících pod působnost zvláštního zákona o diplomatické službě, který dosud nebyl přijat);

- 4) vymezit osobní působnost se systémově nastavenými rozdíly mezi úředníky a zaměstnanci jak v rozsahu práv a povinností, odměňování, kompenzacích zvýšených požadavků, tak v rozsahu právní ochrany, což povede k výraznému snížení počtu vykonavatelů veřejné správy se statutem úředník veřejné správy;
- 5) rozšířit kompenzace, zejména nefinančního charakteru;
- 6) posílit úlohu státu při zajištění jednotné metodologie vzdělávání, ověřování znalostí a dovedností úředníků, koordinaci systému a zachování individuální specifické potřeby jednotlivých orgánů veřejné moci vyplývající z charakteru vykonávaných agend,

a to tak, aby byly naplněny tyto požadavky stanovené ve Strategii vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014:

- jednoznačné určení hranice mezi místy obsazovanými politicky a apolitickými úřednickými místy, které budou obsazovány na základě výběrového řízení,
- nastavení pravidel pro odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci veřejné správy,
- nastavení transparentního a spravedlivého systému odměňování,
- zabezpečení speciální ochrany oznamovatelů protiprávního jednání zaměstnavatele,
- systém povinného vzdělávání obsahující mj. oblast boje s korupcí.

Milníky:

Předložení na jednání vlády	16. 4. 2013
Projednání v Legislativní radě vlády	31. 5. 2013
Schválení návrhu zákona ve vládě	15. 6. 2013
Předložení návrhu zákona Poslanecké sněmovně	30. 6. 2013
Předpokládaný vstup v účinnost nového zákona o státních úřednících	1. 1. 2014

III./2. Zefektivnění systému svobodného přístupu k informacím

Zodpovídá: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo životního prostředí

Odůvodnění:

Výchozím bodem pro tento prioritní okruh je Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014, která stanovila jako úkol č. 1.3 předložit vládě novelu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, obsahující zejména legislativní řešení těchto okruhů:

- návrh řešení účinného mechanismu k bránění obstrukcí ze strany povinných subjektů (např. informační příkaz, případně jiný sankční mechanismus),

Zhodnocení plnění Akčního plánu České republiky „Partnerství pro otevřené vládnutí“ v roce 2012 a jeho aktualizace

- instruktivnější formulace poskytování informací v případech střetu dvou základních práv, vycházející z judikatury správních soudů, například o platech a odměnách úředníků a zaměstnanců veřejné správy, o přestupkovém řízení,
- prohloubení opakovaného použití informací a využívání otevřených dat, reformulaci povinně zveřejňovaných informací.

Způsob plnění:

Česká republika se zavazuje přijmout při implementaci této priority následující opatření:

- začlenění práva na přístup k informacím o životním prostředí podle speciálního zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, do obecného zákona o svobodném přístupu k informacím,
- zavedení tzv. informačního příkazu, tedy možnosti nadřízeného orgánu přikázat povinnému subjektu přímé poskytnutí informace, pokud neexistuje žádný zákonný důvod pro její odmítnutí (tím by mělo dojít k zamezení procesního „ping-pongu“ spočívajícího v opakovaném bezdůvodném odmítání žádostí o informace),
- zavedení tzv. testu veřejného zájmu: při odmítnutí žádosti o informace bude nutné posoudit nejen to, zda existuje výslovný zákonný důvod pro její nevydání (*formální podmínka*), ale nově i to, zda v konkrétním případě není na místě zákonnou ochranu ve veřejném zájmu prolomit (*materiální podmínka*),
- povinná publikace interních předpisů, které upravují činnost povinných subjektů navenek,
- odstranění některých technických nedostatků právní úpravy a zachování stávajícího rozsahu (minimální) aplikace správního řádu na vyřizování žádostí o informace,
- upřesnění některých důvodů pro neposkytnutí informace: například informací o trestním řízení, ochrana bankovního tajemství a ochrana (mezinárodních) arbitrážních řízení,
- úprava poskytování informací o platech a odměnách pracovníků povinných subjektů (zohledňující aktuální judikaturu Nejvyššího správního soudu).

Milníky:

Předložení na jednání vlády	16. 4. 2013
Projednání v Legislativní radě vlády	31. 5. 2013
Schválení návrhu zákona ve vládě	15. 6. 2013
Předložení návrhu zákona Poslanecké sněmovně	30. 6. 2013
Předpokládaný vstup v účinnost novely zákona o svobodném přístupu k informacím	1. 1. 2014

III./3. Zpřístupnění dat a informací

Zodpovídá: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo financí, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo dopravy

Odůvodnění:

Zůstává stejné, tj. beze změn jako při stanovení závazku usnesením vlády ze dne 4. dubna 2012 č. 243.

Způsob plnění:

Zůstává stejné, tj. beze změn jako při stanovení závazku usnesením vlády ze dne 4. dubna 2012 č. 243.

Milníky:

Termíny pro splnění dílčích úkolů „Identifikace a odstranění překážek“ a „Vytvoření katalogu dat veřejné správy, průběžné plnění a čištění katalogu“ budou nastaveny tak, aby korespondovaly s informacemi uvedenými v zadání příslušných úkolů stanovených ve Strategii vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014. Úkoly „Otevření nejdůležitějších datových zdrojů“ a „Vytvoření infrastruktury otevřených dat ČR a jejich pravidel v oblasti veřejných zakázek“ budou splněny do konce roku 2013.

Fáze plnění závazku	Termín	Zodpovídá
Otevření nejdůležitějších datových zdrojů	31. 12. 2013	Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo financí, Ministerstvo dopravy
Vytvoření infrastruktury otevřených dat ČR a jejich pravidel v oblasti veřejných zakázek	31. 12. 2013	Ministerstvo pro místní rozvoj
Vytvoření katalogu dat veřejné správy, průběžné plnění a čištění katalogu	31. 12. 2013	Ministerstvo vnitra
Identifikace a odstranění překážek	31. 7. 2014	Ministerstvo vnitra

Z důvodu lepší koordinace plnění těchto závazků Akčního plánu zřídí místopředsedkyně vlády pracovní skupinu, složenou ze zástupců jednotlivých odpovědných rezortů a zástupců akademické sféry a neziskového sektoru, kteří se problematice otevřených dat aktivně věnují a se kterými již byla navázána intenzivní a účelná spolupráce.

IV. Další aktivity České republiky podporující otevřené vládnutí

Vláda České republiky svým usnesením ze dne 16. ledna 2013 č. 39 schválila dokument „Od korupce k integritě – Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014“, která navazuje na Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012. Ve Strategii byly vymezeny mimo jiné také úkoly, jejichž plněním se Česká republika snaží o zvýšení transparentnosti v oblasti veřejné správy.

V návaznosti na obecné vymezení problematiky korupce v České republice bylo ve Strategii stanoveno 10 konkrétních prioritních úkolů, a to:

- 1) **zákon o úřednících** - jasné vymezení základních povinností úředníka, odpolitizování veřejné správy, snížení rizika korumpovatelnosti úředníků a zaměstnanců veřejné správy,
- 2) **zákon o střetu zájmů** - zvýšení transparentnosti majetkových poměrů veřejných funkcionářů,
- 3) **zákon o svobodném přístupu k informacím** - rychlejší a snadnější přístup veřejnosti k informacím, zvýšení veřejné kontroly nad rozhodováním orgánů veřejné moci, usnadnění identifikace případů vyvolávajících podezření na korupci, kdy majetkové poměry úředníků a zaměstnanců veřejné správy jsou ve zjevném nepoměru k jejich platům,
- 4) **rozkrývání konečných vlastníků** - zprůhlednění právních vztahů, ve kterých na jedné straně je orgán veřejné moci a na druhé straně soukromoprávní subjekt ucházející se o veřejnou zakázku,
- 5) **ochrana oznamovatelů** - zvýšená ochrana osob, které oznamují trestnou činnost,
- 6) **finanční kontrola a audit** - zvýšená vymahatelnost práva při plnění zákona o finanční kontrole ve veřejné správě, zkvalitnění kontroly finančního řízení (managementu), zkvalitnění řídicí kontroly, zkvalitnění interního auditu a zajištění úplné funkční nezávislosti interního auditu,
- 7) **vlastnická politika státu** - znemožnění realizace zakázek, projektů a záměrů spojených s korupčním jednáním a nepřiměřeně vysokými riziky korupce ze strany státních podniků a společností vlastněných státem,
- 8) **strategie a metodika veřejného nakupování** - zprůhlednění nakládání s veřejnými prostředky, včetně jejich předvídatelné alokace,
- 9) **zákon o státním zastupitelství** - vyšší nezávislost a odpovědnost státních zástupců v trestních věcech,
- 10) **protikorupční program** - systematické analyzování stavu korupce v ČR.

Na prioritní úkoly navazuje dalších 39 úkolů rozčleněných do témat veřejná správa, veřejné zakázky, orgány činné v trestním řízení, vzdělávání a ostatní:

- Personální politika ve státní správě
- Otevřená data
- Zveřejňování smluv a nabídek
- Přehledný státní rozpočet
- Zveřejňování poradců a poradních orgánů

- eSbírka a eLegislativa
- Zveřejňování jednotlivých fází legislativního procesu vlády
- Vymahatelnost kontrol Nejvyššího kontrolního úřadu
- Registr přestupků
- Zveřejňování nabídek prodeje a pronájmu majetku státu
- Zefektivňování opatření k zamezení korupce a zbytné byrokracie v imigrační (vízové) praxi
- Analýza možnosti zřízení Úřadu pro veřejné investování
- Posílení elektronizace zadávacích řízení
- Metodika pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu
- Zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných ze zdrojů EU
- Novela trestního zákoníku
- Poskytování informací o vlastnických strukturách právnických osob orgánům činným v trestním řízení
- Zkoušky spolehlivosti
- Bankovní tajemství
- Daňová mlčenlivost
- Správa zajištěného majetku
- Odčerpávání majetku
- Výchova dětí a žáků ve školách a školských zařízeních
- Pravidla vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech
- Vzdělávání formou eLearningu
- Společné vzdělávání orgánů činných v trestním řízení
- Vzdělávání policistů
- Vzdělávání příslušníků a zaměstnanců Celní správy ČR
- Vzdělávání příslušníků a zaměstnanců Vězeňské služby ČR
- Analýza možnosti zřízení protikorupční agentury
- Analýza možností zřízení informačního komisaře
- Rezortní interní protikorupční programy
- Strategie výstavby dopravní infrastruktury
- Dostupnost informací o boji s korupcí
- Zamezení manipulace s přidělováním obhájců
- Dohled nad exekuční činností
- Zamezení manipulace s notářskými spisy
- Dohled nad soudcovskou činností
- Posílení ochrany veřejného zájmu ve správním soudnictví

V. Závěr

Přestože ani jeden ze závazků, ke kterým se Česká republika v Akčním plánu zavázala, nebyl splněn včas, bude vláda České republiky pokračovat v jejich plnění tak, aby došlo k cílovému stavu v co možno nejkratší době.

Vláda České republiky provede další sebehodnocení Akčního plánu, které jí bude předloženo ke schválení do 28. února 2014, přičemž se předpokládá, že do 31. března 2014 bude toto sebehodnocení spolu s aktualizovaným Akčním plánem po schválení vládou zasláno Řídícímu výboru Partnerství pro otevřené vládnutí.